Yanal Dü?ünme E?ilimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yanal Dü?ünme E?ilimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32794

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yanal Dü?ünme E?ilimi Ölçe?i (YALE), bireylerin yanal dü?ünme yetene?ine ve bu tarzdaki problem çözme yakla??mlar?na olan e?ilimlerini ölçmek amac?yla Çetin Semerci taraf?ndan 2016 y?l?nda geli?tirilmi? özgün bir psikolojik ölçektir. Ölçek, tek boyutlu bir yap?ya sahip olup, toplam 9 maddeden olu?maktad?r. Geli?tirme çal??mas?, geçerlik ve güvenirlik analizleri ile desteklenmi? olup, elde edilen istatistiksel veriler ölçe?in psikometrik aç?dan yeterli oldu?unu göstermektedir. Bu araç, özellikle e?itim ve psikoloji alanlar?nda bireylerin yarat?c?l?k ve yenilikçilikle ili?kili dü?ünme biçimlerini de?erlendirmek için tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Yanal Dü?ünme, YALE, E?ilim Ölçe?i, Güvenirlik, Geçerlik, ?novasyon, Problem Çözme

Yazarlar

Çetin Semerci

Amaç

Yanal Dü?ünme E?ilimi Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin standart, mant?ksal ve dikey dü?ünme biçimlerinin aksine, sorunlara al???lmad?k ve beklenmedik aç?lardan yakla?ma, farkl? alternatifler üretme ve kategorik s?n?rlar? a?ma e?ilimlerini nicel olarak belirlemektir. Bu ölçek, özellikle e?itim ortamlar?nda ö?rencilerin veya profesyonel geli?im ba?lamlar?nda çal??anlar?n yanal dü?ünme potansiyellerini ortaya koymay? hedefler.

Ölçek geli?tirme süreci, yanal dü?ünme kavram?n?n psikolojik yap?s?n? temsil eden, anla??l?r ve kültürel olarak uygun maddeler olu?turmay? ve bu maddelerin psikometrik özelliklerini detayl? analizlerle kan?tlamay? amaçlam??t?r.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Ölçek, Yanal Dü?ünme E?ilimi yap?s?n? ölçmektedir. Yanal dü?ünme, Edward de Bono taraf?ndan kavramsalla?t?r?lan, yarat?c? problem çözme sürecinde kullan?lan, mevcut bilgiyi yeniden düzenlemeyi ve yeni çözümlere ula?mak için mant?ksal s?çramalar yapmay? gerektiren bir zihinsel süreçtir. Bu e?ilim, geleneksel yakla??mlar? sorgulama, esnek s?n?flamalar kullanma ve ihtimal d??? görünen yakla??mlarla ilgilenme gibi davran??sal ve bili?sel özelliklerle kendini gösterir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla yap?lan analizlerde tatmin edici sonuçlar elde edilmi?tir. KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) de?eri 0.794 olarak bulunmu?, bu da veri setinin faktör analizi için uygun oldu?unu göstermi?tir. Bartlett testi de?eri ise 1585.363 olarak istatistiksel aç?dan anlaml? bulunmu?tur.

Faktör yüklerinin 0.41 ile 0.70 aras?nda de?i?ti?i ve madde toplam korelasyonlar?n?n 0.474 ile 0.668 aral???nda oldu?u belirlenmi?tir. Bu korelasyon de?erleri, her bir maddenin ölçülen genel yap?ya önemli ölçüde katk?da bulundu?unu ve ölçe?in iç tutarl?l???n? destekledi?ini göstermektedir. Ayr?ca, ölçe?in test tekrar test korelasyonu 0.771 olarak belirlenmi? olup, bu de?er zaman içinde puanlar?n istikrar?n? kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Yanal Dü?ünme E?ilimi Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenirli?i, yayg?n olarak kullan?lan Cronbach Alpha katsay?s? ile test edilmi?tir. Bu katsay? 0.754 olarak hesaplanm??t?r, bu da sosyal bilimler ölçekleri için kabul edilebilir bir iç tutarl?l?k düzeyine i?aret etmektedir.

Güvenirlik analizleri kapsam?nda ayr?ca, iki yar? puanlar? aras?ndaki korelasyon katsay?s? (split-half güvenirli?i) 0.685 bulunmu?tur. Bu de?erler, ölçe?in maddelerinin tutarl? sonuçlar üretti?ini ve genel olarak güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu do?rulamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçek, yap?lan faktör analizleri sonucunda toplam 9 madde ile temsil edilen **Tek Boyutlu** bir yap? sergilemektedir. Faktör analizi öncesinde veri uygunlu?unu kontrol eden KMO de?eri (0.794), örneklem büyüklü?ünün ve verinin faktör ç?karma i?lemi için yeterli oldu?unu göstermi?tir. Maddelerin faktör yüklerinin 0.41 ile 0.70 aras?nda olmas?, tüm maddelerin tek bir yanal dü?ünme e?ilimi yap?s?n? güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlamaktad?r.

Araç (Ölçme Arac?)

Test Type: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i

Language Available: Türkçe

Population Group: Genel Popülasyon (Özellikle e?itim bilimleri ba?lam?nda kullan?ma uygun)

Age Group: Belirtilmemi? (Genellikle yeti?kin veya yüksekö?renim ö?rencileri)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Population Details: Orijinal çal??mada detayl? popülasyon bilgisi verilmemi?tir, ancak çal??ma e?itim alan?nda yay?nlanm??t?r.

Test Methodology: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. (1=hiç kat?lm?yorum - 5=tamamen kat?l?yorum). Yüksek puanlar, yüksek yanal dü?ünme e?ilimini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Yarat?c?l?k, Bili?sel Esneklik, Çok Boyutlu Dü?ünme, Psikometri, Cronbach Alpha, Ölçek Geli?tirme

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: csemerci@bartin.edu.tr

Correspondence Address: Çetin Semerci (Bart?n Üniversitesi)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2016 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle orijinal makaleye at?fta bulunmay? gerektirir. Ticari kullan?m veya büyük ölçekli uygulamalar için yazarla ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçek kullan?m ücreti hakk?nda bilgi verilmemi?tir.

Kaynaklar

Semerci, Ç. (2016). Yanal dü?ünme E?ilimi (YALE) Ölçe?inin geli?tirilmesi:geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *E?itimde Kuram ve Uygulama*, *12*(1), 358-371.

Makalenin orijinal ba?lant?s?: eku.comu.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: yanal-dusunme-egilimi-olcegi-toad.pdf

Yanal Dü?ünme E?ilimi Ölçe?i Maddeleri

Ölçek Yap?s?: Toplam 9 madde, Tek Boyutlu

?novasyon (yenilikçilik) konusunda zekiyimdir.
Bir ki?inin fikirlerini de?i?tirmek için farkl? durumlar anlat?r?m.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Amaç içinde amaçlar?m vard?r.
Bir problemle kar??la?t???mda alternatif çözümler üretirim.
Bir konu etraf?nda dü?ünürken bir yön takip etmem yeni yönler üretirim.
Olaylara çok farkl? aç?lardan bakar?m.
Bir konunun tüm yönleriyle ilgili beyin f?rt?nas? yapabilirim.
Dü?ünürken kategori, s?n?flama ve etiketlerim sabit de?ildir, de?i?kenlik gösterir.
Dü?ünürken ihtimal d??? yakla??mlarla ilgilenebilirim.

ARABPSYCHOLOGY.COM